

<p>H. C. Andersen - Eventyr 138: Hvad Tidselen oplevede. (1870) Originalversion.</p> <p>Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.</p>	<p>H. C. Andersen - Eventyr 138: Hvad tidslen oplevede (1870) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret)</p> <p>Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. såkaldt konverterings-divergens; læsning ´på tværs´ bør dog være muligt.</p>
<p>Der laae op til det rige Herresæde en deilig velholdt Have med sjældne Træer og Blomster; Gaardens Gjester udtalte deres Henrykkelse over disse, Omegnens Folk fra Landet og Kjøbstæderne kom paa Søn- og Helligdage og bade om Tilladelse til at see haven, ja hele Skoler indfandt sig til lignende Visit.</p> <p>Udenfor Haven, op til Stakittet mod Markveien, stod en mægtig Tidsel; den var saa stor, fra Roden i flere Grene, saa at den bredte sig og nok kunde kaldes en Tidselbusk. Ingen saae paa den, uden det gamle Asen, der trak Malkepigernes Mælkevogn. Det gjorde lang Hals efter Tidselen og sagde: "Du er kjøøn! jeg kunde æde dig!" men Tøiret var ikke saa langt at Asenet kunde naae at æde den.</p> <p>Der var stort Selskab paa Gaarden, høiadelig Slægt fra Hovedstaden, unge, nydelige Piger, og mellem disse en Frøken, langveis fra; hun kom fra Skotland, var høi af Byrd, rig paa Gods og Guld, en Brud nok værd at eie, sagde fleer end een ung Herre og Mødrene med.</p> <p>Ungdommen tumlede sig paa Græsplainen og spillede "Croquet"; de gik mellem Blomsterne, og hver af de unge Piger plukkede en Blomst og satte den i en af de unge Herrers Knaphul; men den unge skotske Frøken saae længe rundt om, vragede og vragede; ingen af Blomsterne syntes at falde i hendes Smag; da saae hun over Rækværket, derude stod den store Tidselbusk</p>	<p>Der lå op til det rige herresæde en dejlig velholdt have med sjældne træer og blomster; gårdens gæster udtalte deres henrykkelse over disse, omegnens folk fra landet og købstæderne kom på søn- og helligdage og bad om tilladelse til at se haven, ja hele skoler indfandt sig til lignende visit.</p> <p>Uden for haven, op til stakittet mod markvejen, stod en mægtig <i>tidsel</i>; den var så stor, fra roden i flere grene, så at den bredte sig og nok kunne kaldes en tidselbusk. Ingen så på den, udover det gamle <i>æsel</i>, der trak malkepigernes mælkevogn. Det gjorde lang hals efter tidslen og sagde: "Du er køøn! Jeg kunne æde dig!", men tøjret var ikke så langt at <i>æslet</i> kunne nå at æde den.</p> <p>Der var stort selskab på gården, højadelig slægt fra hovedstaden, unge, nydelige piger, og mellem disse en frøken, langvejs fra; hun kom fra Skotland, var høj af <i>stand</i>, rig på gods og guld, en brud nok værd at eje, sagde flere end én ung herre og mødrene med.</p> <p>-</p> <p>Ungdommen tumlede sig på græsplænen og spillede "kroket"; de gik mellem blomsterne, og hver af de unge piger plukkede en blomst og satte den i en af de unge herrers knaphul; men den unge skotske frøken så længe rundt om, vragede og vragede; ingen af blomsterne syntes at falde i hendes smag; da så hun over rækværket, derude stod den store tidselbusk med</p>

med sine rødblaee, kraftige Blomster, hun saae dem, hun smilte og bad Husets Søn plukke hende een af disse.

"Den er Skotlands Blomst!" sagde hun; "den pranger i Landets Vaaben, giv mig den!"

Og han hentede den smukkeste og stak sine Fingre, som om det var den skarpeste Rosentjørn, den groede paa.

Tidselblomsten satte hun i den unge Mands Knaphul, og han følte sig høit bæret. Hver af de andre unge Herrer havde gjerne givet sin Pragtblomst for at bære denne, givet af den skotske Frøkens fine Hænder. Og følte sig Husets Søn bæret, hvad følte sig da ikke Tidselbusken, det var som gik der Dug og Solskin igjennem den.

"Jeg er noget Mere end jeg troer!" sagde den indad. "Jeg hører nok egentlig hjemme indenfor Stakittet og ikke udenfor. Man stilles underligt i Verden! men nu har jeg da Een af mine over Stakittet og saagar i Knaphul!"

Hver Knop, som kom frem og foldede sig ud, fortalte hun denne Begivenhed, og mange Dage gik der ikke, saa hørte Tidselbusken, ikke af Mennesker, ikke af Fugleqvadder, men af Luften selv, der gemmer og giver Lyd vidtom, lige fra Havens inderste Gange og Gaardens Stuer, hvor Vinduer og Døre stode aabne, at den unge Herre, som fik Tidselblomsten af den fine, skotske Frøkens Haand, nu havde faaet Haanden og Hjertet med. Det var et smukt Par, et godt Parti.

"Det har jeg fæstet sammen!" meente Tidselbusken og tænkte paa Blomsten, den gav til Knaphullet. Hver Blomst, som kom frem, fik den Begivenhed at høre.

"Jeg bliver vist plantet ind i Haven!" tænkte Tidselen, "maaskee sat i Potte, som klemmer, det er nok det Allerhæderligste!"

Og Tidselbusken tænkte saa levende derpaa, at den sagde i fuld Overbeviisning: "Jeg kommer i Potte!"

Den lovede hver lille Tidselblomst, som kom frem, at den ogsaa skulde komme i Potte, maaskee i Knaphul: det Høieste, der var at opnaae; men Ingen kom i Potte, end sige i Knaphul; de drak Luft og Lys, slikkede Solskin om Dagen og Dug om Natten, blomstrede, fik Besøg af Bi og Bremse, der søgte efter

sine rødblå, kraftige blomster, hun så dem, hun smilte og bad husets søn plukke hende en af disse.

"Den er Skotlands blomst!" sagde hun; "den pryder i landets våbenskjold, giv mig den!"

Og han hentede den smukkeste og stak sine fingre, som om det var den skarpeste rosentjørn, den groede på.

Tidselblomsten satte hun i den unge mands knaphul, og han følte sig højt bæret. Hver af de andre unge herrer havde gerne givet sin pragtblomst for at bære denne, givet af den skotske frøkens fine hænder. Og følte husets søn sig bæret, hvad følte sig da ikke *tidselbusken*, det var som gik der dug og solskin igennem den. "Jeg er noget mere end jeg tror!" sagde den indad. "Jeg hører nok egentlig hjemme indenfor stakittet og ikke udenfor. Man stilles underligt i verden! Men nu har jeg da en af mine over stakittet og sågar i knaphul!"

-
Hver knop, som kom frem og foldede sig ud, fortalte hun denne begivenhed, og mange dage gik der ikke, så hørte *tidselbusken*, ikke af mennesker, ikke af fuglekvidder, men af luften selv – den gemmer og giver lyd vidt omkring, lige fra havens inderste gange og gårdens stuer, hvor vinduer og døre stod åbne – at den unge herre, som fik tidselblomsten af den fine, skotske frøkens hånd, nu havde fået hånden og hjertet med. Det var et smukt par, et godt parti.

"Det par har jeg føjet sammen!" mente *tidselbusken* og tænkte på blomsten, den gav til knaphullet. Hver blomst, som kom frem på tidslen, fik at høre om den begivenhed.

"Jeg bliver vist plantet ind i haven," tænkte *tidslen*, "måske sat i en potte, som klemmer, det er nok det allerfornemste!"

Og *tidselbusken* tænkte så levende derpå, at den sagde i fuld overbevisning: "Jeg kommer i potte!"

Den lovede hver lille tidselblomst, som kom frem, at den også skulle komme i potte, måske i knaphul: det højeste, der var at opnå. Men ingen kom i potte, endsige i knaphul; de drak luft og lys, slikkede solskin om dagen og dug om natten, blomstrede, fik besøg af bi og bremse, der søgte efter medgiften, honningen i blomsten,

Medgiften, Honningen i Blomsten, og Honningen toge de, Blomsten lode de staa: "Det Røverpak!" sagde Tidselbusken. "Gid jeg kunde spidde dem! men jeg kan ikke."

Blomsterne hang med Hovedet, sygnede hen, men der kom nye igjen.

"I komme, som I vare kaldede!" sagde Tidselbusken, "hvert Minut venter jeg os over Stakittet."

Et Par uskyldige Gaaseurter og en lang tynd Kemper stod og hørte til med dyb Beundring og troede Alt hvad den sagde.

Det gamle Asen fra Mælkevognen skottede i Veikanten hen til den blomstrende Tidselbusk, men Tøiret var for kort til at naae den.

Og Tidselen tænkte saalænge paa Skotlands Tidsel, til hvis Slægt den regnede sig, at den tilsidst troede sig kommen fra Skotland og at dens Forældre selv vare groede ind i Rigets Vaaben. Det var en stor Tanke, men stor Tidsel kan nok have stor Tanke.

"Man er tidt af saa fornem Familie, at man ikke tør vide det!" sagde Nelden, som groede tæt ved, den havde ogsaa ligesom en Anelse om, at den kunde blive "Netteldug," blev den rigtigt behandlet.

Og Sommeren gik, og Efteraaret gik; Bladene faldt af Træerne, Blomsterne fik stærke Farver og mindre Duft. Gartner-Lærlingen sang i Haven, hen over Stakittet:

"Opad Bakken, nedad Bakken,
Det er hele Almanakken!"

De unge Grantræer i Skoven begyndte at faae Julelængsel, men der var lang Tid til Julen.

"Her staaer jeg endnu!" sagde Tidselen. "Det er, som om Ingen tænkte paa mig, og jeg har dog sluttet Partiet; forlovede bleve de, og Bryllup have de holdt, det er nu otte Dage siden. Ja, jeg gjør ikke et Skridt, for jeg kan ikke."

Der gik endnu nogle Uger; Tidselen stod med sin sidste eneste Blomst, stor og fyldig, nær ved Roden var den skudt frem, Vinden blæste koldt hen over den, Farverne gik, Pragten gik, Blomsterbægeret, stort som for Blomsten paa en Ærteskok, viste sig, som en forsølvet Solsikke.

og honningen tog de, **men** blomsten lod de stå: -

"Det røverpak!" sagde *tidselbusken*. "Gid jeg kunne spidde **dem**, men jeg kan ikke!"

Blomsterne hang med hovedet, sygnede hen, men der kom nye igen.

"I kommer, som I var kaldet," sagde *tidselbusken*, "**for** hvert minut venter jeg **at vi kommer** over stakittet."

Et par uskyldige **bellis-blomster** og en lang tynd vejbred stod og hørte **på** med dyb beundring og troede alt hvad den sagde.

Det gamle **asel** fra mælkevognen skottede i vejkanten hen til den blomstrende tidselbusk, men tøjret var for kort til at nå den.

Og *tidslen* tænkte så længe på **Skotlands tidsel**, til hvis slægt den regnede sig, at den til sidst troede **selv at være** kommet fra Skotland og at dens forældre **var** groet ind i rigets våbenskjold.

Det var en stor tanke, men stor *tidsel* kan **vel** nok have stor tanke.

"Man er tit af så fornem familie, at man ikke tør vide det!" sagde *nælden*, som groede tæt ved, den havde ogsaa ligesom en anelse om, at den kunde blive **en nydelig nældedug på et bord, hvis** den blev rigtigt behandlet.

Og sommeren gik, og efteråret gik; bladene faldt af træerne, blomsterne fik stærke farver og mindre duft. Gartnerlærlingen sang i haven, hen over stakittet:

"Opad bakken, nedad bakken,
det er hele almanakken!"

De unge grantræer i skoven begyndte at få julelængsel, men der var lang tid til julen.

"Her står jeg endnu!" sagde *tidslen*. "Det er, som om ingen **længere** **tænker** på mig, og jeg har dog **forbundet parret**; forlovet blev de, og bryllup har de holdt, det er nu otte dage siden. Ja, **men** jeg gør ikke et skridt, for jeg kan ikke."

Der gik endnu nogle uger; *tidslen* stod med sin sidste eneste blomst, stor og fyldig, nær ved roden var den skudt frem, vinden blæste koldt hen over den, farverne gik, pragten gik, blomsterbægret, stort som for blomsten på en artiskok, viste sig, som en forsølvet solsikke.

<p>Da kom i Haven det unge Par, nu Mand og Kone; de gik langs Stakittet, den unge Frue saae ud over det.</p> <p>"Der staaer endnu den store Tidsel!" sagde hun. "Nu har den ikke Blomst mere!"</p> <p>"Jo der er Spøgelset af den sidste!" sagde han og pegede paa den sølvskinnende Rest af Blomsten, selv en Blomst.</p> <p>"Deilig er den jo!" sagde hun. "En saadan maa skæres ind i Rammen omkring vort Billed!"</p> <p>Og den unge Mand maatte igjen over Stakittet og bryde Tidselbægeret af. Det stak ham i Fingrene, han havde jo kaldet det Spøgelset." Og det kom ind i Haven, op paa Gaarden og ind i Salen; der stod et Maleri: "de unge Ægtefolk." I Brudgommens Knaphul var malet en Tidselblomst. Der blev talt om denne, og der blev talt om Blomsterbægeret, de bragte, den sidste nu sølvglindsende Tidselblomst, der skulde skæres efter i Rammen.</p> <p>Og Luften bar Talen ud, vidt om.</p> <p>"Hvad man dog kan opleve!" sagde Tidselbusken. "Min Førstefødte kom i Knaphul, min Sidstfødte kom i Ramme! hvor kommer jeg?"</p> <p>Og Asenet stod ved Veikanten og skottede hen til den.</p> <p>"Kom til mig, min Sule-Kjæreste! jeg kan ikke komme til Dig, Tøjret er ikke langt nok!"</p> <p>Men Tidselbusken svarede ikke; den stod mere og mere tankefuld; den tænkte og den tænkte heelt op mod Juletid, og saa satte Tanken sin Blomst.</p> <p>"Naar Ens Børn ere vel inde, finder en Moder sig i at staae udenfor Stakittet!"</p> <p>"Det er hæderligt tænkt!" sagde Solstraalen.</p> <p>"De skal ogsaa faae en god Plads!"</p> <p>"I Potte eller i Ramme?" spurgte Tidselen.</p> <p>"I et Eventyr!" sagde Solstraalen.</p> <p>Her er det!</p>	<p>Da kom det unge par ud i haven, nu mand og kone; de gik langs stakittet, den unge frue så ud over det.</p> <p>"Der står endnu den store tidsel!" sagde hun.</p> <p>"Nu har den ikke blomst mere!"</p> <p>"Jo, der er spøgelset af den sidste!" sagde han og pegede på den sølvskinnende rest af blomsten, selv en blomst.</p> <p>"Dejlig er den jo!" sagde hun. "En sådan må skæres ind i rammen omkring vort billede!"</p> <p>Og den unge mand måtte igen over stakittet og bryde tidselbægret af. Det stak ham i fingrene, han havde jo kaldt det "spøgelset". Og det kom ind i haven, op på gården og ind i salen. Der stod et maleri: "de unge ægtefolk." I brudgommens knaphul var malet en tidselblomst. Der blev talt om denne, og der blev talt om blomsterbægeret, de bragte ind, den sidste nu sølvglinsende tidselblomst, der skulle udskæres efter i rammen.</p> <p>-</p> <p>Og luften bar talen ud, vidt om.</p> <p>"Hvad man dog kan opleve!" sagde <i>tidselbusken</i>.</p> <p>"Min førstefødte kom i knaphul, min sidstfødte kom i ramme! Hvor kommer jeg hen?"</p> <p>-</p> <p>Og æslet stod ved vejkanthen og skottede hen til den.</p> <p>"Kom til mig, min madkæreste! Jeg kan ikke komme til dig, tøjret er ikke langt nok!"</p> <p>Men <i>tidselbusken</i> svarede ikke; den stod mere og mere tankefuld; den tænkte og den tænkte helt indtil juletid, og så satte tanken sin blomst.</p> <p>-</p> <p>"Når ens børn er vel indenfor, finder en mor sig i at stå udenfor stakittet!"</p> <p>"Det er hæderligt tænkt!" sagde <i>solstrålen</i>. "De skal også få en god plads!"</p> <p>"I potte eller i ramme?" spurgte <i>tidslen</i>.</p> <p>"I et eventyr!" sagde <i>solstrålen</i>.</p> <p>Her er det!</p>
<p>Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er fra Det Kongelige Biblioteks HCA online-arkiv (efter DSL-udgaven 1963-1967). Der kan være enkelte 'digitale fejl' i disse ældre online-originaler.</p>	<p>Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) ©</p>

Link:

<http://wayback-01.kb.dk/wayback/20101103141246/http://www2.kb.dk/elib/lit//dan/andersen/eventyr.dsl/index.htm>